

**Uchwała Nr V/XXXVI/377/17
Rady Powiatu Wejherowskiego
z dnia 15 grudnia 2017r.**

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2018-2020.**

Na podstawie art. 4 pkt. 1 ust. 3a, art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (j.t. Dz. U. z 2016r., poz.814 ze zm.), w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t Dz.U z 2017, poz. 697)

**Rada Powiatu Wejherowskiego
uchwala, co następuje:**

§ 1

Uchwała się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

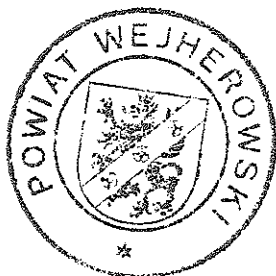
Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018r.

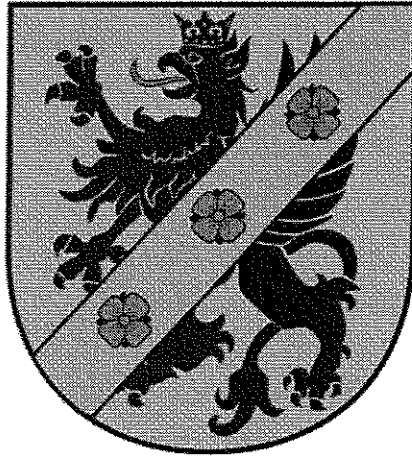
Przewodniczący Rady

Ryszard Czarnecki

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr. XXXVI / 377 / 17
Rady Powiatu z dnia 15.12.2017 r.

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2018-2020**

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	3
2. METODOLOGIA.....	4
3. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ, PRZEJAWIAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH.....	6
3.1 . Dane o rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.....	6
3.2 Liczba asystentów rodziny, pracowników socjalnych i specjalistów zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej.....	7
3.3 Liczba rodzin wymagających wsparcia asystenturą.....	11
3.4 Liczba rodzin objętych asystenturą.....	12
3.5 Jakie zadania przewidziane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje gmina?.....	13
3.6 Czy ośrodek pomocy społecznej posiada program wsparcia rodziny?.....	14
3.7. Liczba rodzin z nadzorem kuratora sądowego.....	15
4. DIAGNOZA PIECZY ZASTĘPCZEJ	17
4.1 Rodzinna piecza zastępcza	17
4.2 Instytucjonalna piecza zastępcza	21
4.3. Koszty organizowania pieczy zastępczej.....	23
4.4. Współpraca z instytucjami.....	24
5. WYPRACOWANE PRZEZ ZESPOŁY ZDANIOWE CELE I ZADANIA DO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY.....	29
5.1. Zespół ds. wsparcia rodziny w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych:.....	29
5.2. Udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinie w powrocie dzieci z pieczy zastępczej:.....	29
5.3. Rozwój rodzicielstwa zastępczego:	30
5.4. Zapewnienie pieczy instytucjonalnej:.....	30
6 . CELE I ZADANIA PROGRAMU NA LATA 2018-2020.....	32
7. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH.....	39
8. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	39
9. BENEFICJENCI I REALIZATORZY PROGRAMU.....	41
10. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	41
11. WYKAZ TABEL I WYKRESÓW	43

1. WSTĘP

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 opracowano na podstawie ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t Dz.U z 2017, poz. 697). Ustawa poprzedzona jest preambułą, która określa jej cele i wyznacza kierunki działań:

... „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, troski o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz ochrony ich praw i wolności, dla dobra rodziny, która stanowi podstawową komórkę społeczną oraz naturalne środowisko rozwoju, jak również dobro wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami

Zgodnie z Art. 180 pkt. 1 przedmiotowej ustawy opracowanie i realizacja 3 letniego programu rozwoju pieczy zastępczej należy do zadań własnych powiatu. Uchwałą Rady Powiatu Wejherowskiego Nr V/III/31/14/12 z dnia 23 grudnia 2014 roku przyjęto kolejny Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017, który realizowany był przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, a którego okres obowiązywania upływa z dniem 31.12.2017r., wobec czego zachodzi konieczność przyjęcia nowego dokumentu na kolejny 3 letni okres programowania. Cele, kierunki działań i zadania określone w niniejszym Programie, zostały ustalone na podstawie przeprowadzonej diagnozy upływającego okresu programowania oraz rozpoznania zagrożeń środowisk biologicznych rodziców. Określone kierunki działań uwzględniają potrzeby w zakresie pieczy zastępczej w powiecie wejherowskim oraz zintegrowaną współpracę z osobami i instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny. W Programie położono nacisk na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków dla usamodzielnianych wychowanków mających na celu uzyskanie przez nich samodzielności życiowej, a tym samym funkcjonowanie poza systemem pomocy społecznej. Dlatego też załącznikiem do niniejszego Programu jest Powiatowy Program dla Usamodzielniających się Wychowanków pn. „Drogowskaz do samodzielności”.

Podkreślenia wymaga fakt, że władze Powiatu Wejherowskiego zapewniają miejsca w pieczy zastępczej wszystkim dzieciom kierowanym na podstawie postanowienia sądu rodzinnego oraz przeznaczają na ten cel wystarczające środki finansowe.

2. METODOLOGIA

W celu opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 Zarząd Powiatu Wejherowskiego uchwałą nr V/348/17 z dnia 14 marca 2017r. powołał Zespół do spraw opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020. W skład Zespołu weszli przedstawiciele gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu wejherowskiego, Starostwa Powiatowego, PCPR i organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny oraz rady rodziców zastępczych.

Na pierwszym posiedzeniu Zespołu, Przewodnicząca przedstawiła harmonogram pracy Zespołu oraz przekazała przedstawicielom ośrodków pomocy społecznej do wypełnienia arkusze diagnostyczne dotyczące rodzin, przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzajów pomocy i wsparcia udzielanym tym rodzinom przez ośrodki pomocy społecznej.

Tabela 1. Harmonogram pracy zespołu

L.p	Zadanie	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Powołanie Zespołu ds. opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020	Zarząd Powiatu Wejherowskiego	Marzec 2017 r.
2.	Spotkanie inauguracyjne prace Zespołu	Dyrektor PCPR/Kierownik Zespołu ds. Rodzinnej pieczy zastępczej	05.04.2017 r.
3.	Opracowanie danych do diagnozy na podstawie arkusza diagnostycznego	Ośrodki Pomocy Społecznej	Do 15.07.2017 r.
4.	Opracowanie danych dotyczących pieczy zastępczej	PCPR	Do 15.07.2017 r.
5.	Zebranie informacji Sądu Rejonowego i Zespołu Kuratorów w Wejherowie	PCPR	Do 15.07.2017 r.
6.	Charakterystyka działalności Stowarzyszenia Rodzicielstwa Zastępczego „Nasze Gniazdo”	Prezes	Do 30.06.2017 r.
7.	Działalność Rady Rodziców Zastępczych	Przewodniczący	Do 30.06.2017 r.
8.	Informacje dotyczące promocji rodzicielstwa zastępczego	PCPR/ Stowarzyszenie „Nasze Gniazdo”	Do 30.06.2017 r.
9.	Finansowanie pieczy zastępczej w latach 2015 -2017	PCPR	Do 30.06.2017 r.
10.	Zebranie wszystkich danych i opracowanie diagnozy	PCPR	Do 19.09.2017 r.
11.	Spotkanie Zespołu – przedstawienie diagnozy i opracowanie kierunków działań	PCPR/ Członkowie Zespołu	20.09.2017 r.
12.	Opracowanie projektu programu	PCPR	Do 27.10.2017 r.
13.	Spotkanie Zespołu – przyjęcie projektu programu	PCPR/ Członkowie Zespołu	30.10.2017 r.
14.	Opracowanie projektu uchwały i przedstawienie projektu programu Zarządowi Powiatu Wejherowskiego	Dyrektor PCPR	Do 30.11.2017 r.

Natomiast pracownicy PCPR zostali zobligowani do przygotowania informacji o rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz opracowania projektu budżetu na zapewnienie pieczy zastępczej na rok 2018. Na podstawie szczegółowej diagnozy środowiska rodzin biologicznych pod kątem występowania problemów opiekuńczo-wychowawczych w opiece nad dziećmi i prawidłowego ich funkcjonowania oraz analizy pracy z rodziną i przyczyn umieszczania dzieci w pieczy zastępczej dokonano oceny mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Następnie podjęto pracę w 4 roboczych podzespołach zadaniowych:

1. Wsparcie rodziny w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinie w powrocie dzieci z pieczy zastępczej.
3. Rozwój rodzicielstwa zastępczego.
4. Zapewnienie pieczy instytucjonalnej.

W pracach podzespołów roboczych wzięli udział przedstawiciele samorządów lokalnych (powiatowego i gminnych), jednostek organizacyjnych powiatu i gmin, w tym instytucji pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz lokalnych organizacji pozarządowych.

W podzespołach roboczych wypracowano cele główne i szczegółowe do Programu.

3. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ, PRZEJAWIAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH.

3.1 . Dane o rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wspieranie rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych należy do zadań własnych gminy i ma na celu podejmowanie planowych i zintegrowanych działań przywracających rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie:

- pracy z rodziną,
- pomocy w opiece i wychowaniu.

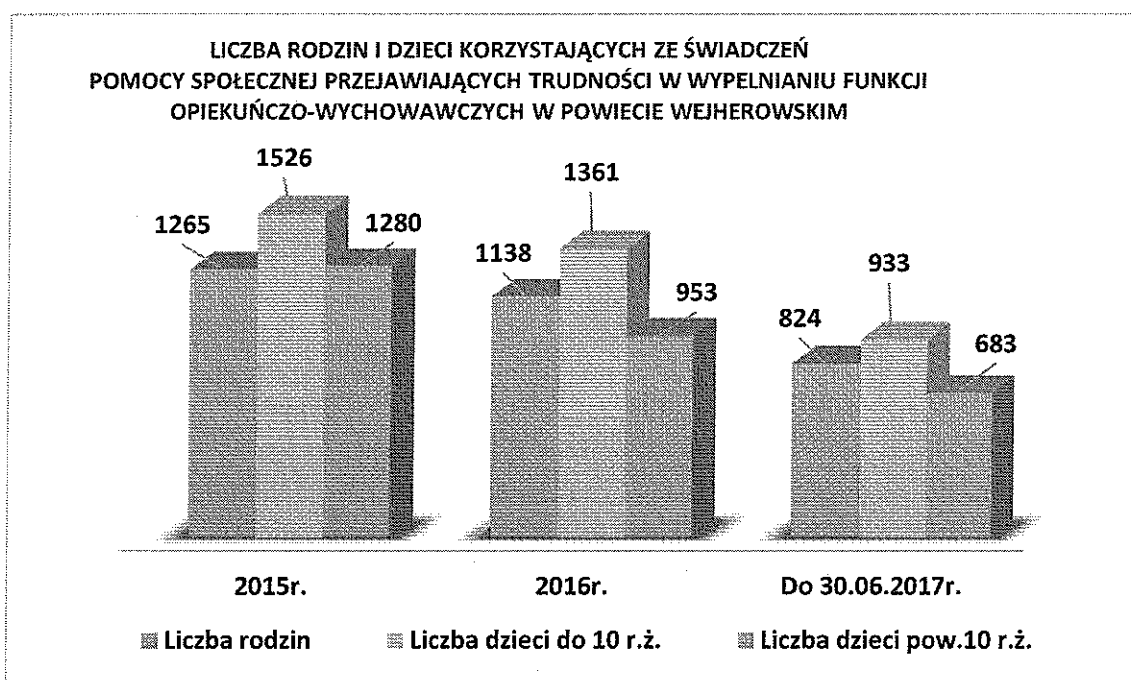
Praca z rodziną prowadzona jest również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i liczba dzieci w tych rodzinach

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	2015r.			2016r.			do 30.06.2017r.		
	Liczba rodzin	Liczba dzieci do 10 r.z.	Liczba dzieci pow. 10 r.z.	Liczba rodzin	Liczba dzieci do 10 r.z.	Liczba dzieci pow. 10 r.z.	Liczba rodzin	Liczba dzieci do 10 r.z.	Liczba dzieci pow. 10 r.z.
MOPS Wejherowo	255	398	370	215	338	218	136	190	138
MOPS Reda	113	52	125	157	55	102	162	55	107
MOPS Rumia	238	330	158	198	303	133	102	157	65
GOPS Wejherowo	69	85	80	58	66	54	41	45	46
GOPS Choczewo	145	189	183	103	146	114	70	109	76
GOPS Gniewino	21	40	20	20	39	19	21	40	20
GOPS Linia	28	18	10	25	18	7	21	15	6
GOPS Luzino	62	85	59	57	82	63	41	42	27
GOPS Łęczyce	312	288	247	287	281	213	210	245	168
GOPS Szemud	22	41	28	18	33	30	20	35	30
Powiat wejherowski	1265	1526	1280	1138	1361	953	824	933	683

W roku 2016 wg danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej ogółem w powiecie wejherowskim w 1138 rodzinach występowały trudności w opiece i wychowaniu, w rodzinach tych przebywało 2314 dzieci, do końca czerwca 2017 roku takich rodzin było 824 z 1613 dziećmi. Porównując te dane z rokiem 2013 (862 rodziny) i z 2014 – I półrocze (691) można zauważyć wyraźną tendencję zwyżkową liczby rodzin przejawiających trudności w opiece i wychowaniu dzieci.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i liczba dzieci w tych rodzinach.

3.2 Liczba asystentów rodziny, pracowników socjalnych i specjalistów zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej.

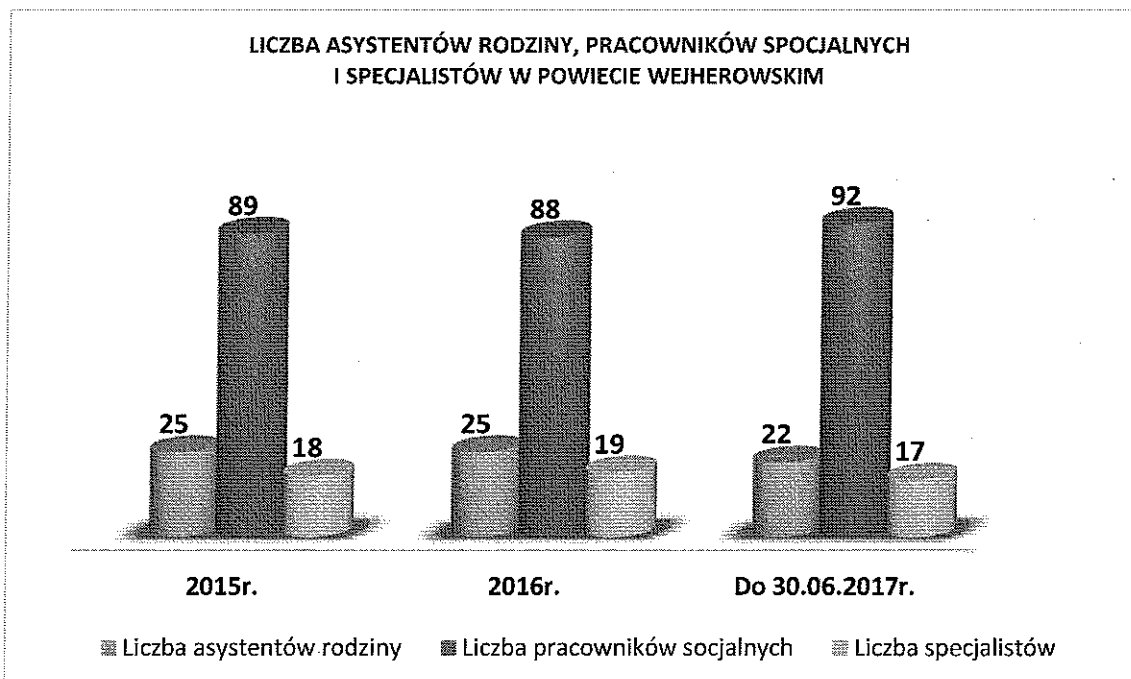
Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej na wniosek pracownika socjalnego, gdy sytuacja rodziny tego wymaga można przydzielić asystenta rodziny. Jednym z głównych zadań asystenta jest opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, plan ten powinien być skoordynowany z planem pomocy dziecku, w przypadku gdy dziecko z tej rodziny zostało umieszczone w pieczy zastępczej.

Tabela 3. Liczba asystentów rodziny, pracowników socjalnych i specjalistów zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej.

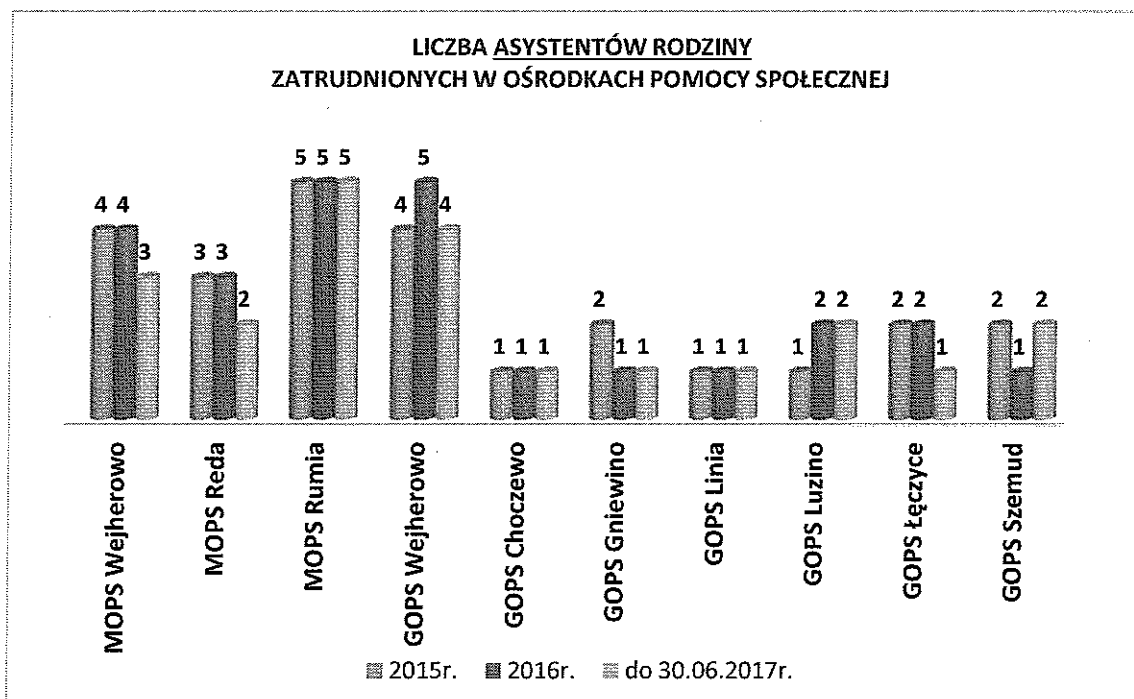
OŚRODKI POMOCY SPOŁE- CZNEJ	2015r.			2016r.			do 30.06.2017r.		
	Liczba asyste- ntów rodzi- ny	Liczba praco- wników socja- lnych	Liczba specjali- stów	Liczba asyste- ntów rodzi- ny	Liczba praco- wników socja- lnych	Liczba specjali- stów	Liczba asyste- ntów rodzi- ny	Liczba praco- wników socja- lnych	Liczba specjali- stów
MOPS Wejherowo	4	21	5	4	21	5	3	21	5
MOPS Reda	3	8	3	3	8	3	2	8	3
MOPS Rumia	5	24	4	5	22	5	5	22	4
GOPS Wejherowo	4	11	3	5	12	3	4	13	2
GOPS Choczewo	1	3	0	1	3	1	1	4	1
GOPS Gniewino	2	3	0	1	3	0	1	4	0
GOPS Linia	1	3	0	1	3	0	1	3	0
GOPS Luzino	1	6	2	2	6	2	2	6	2
GOPS Łęczyce	2	4	0	2	4	0	1	5	0
GOPS Szemud	2	6	1	1	6	0	2	6	0
Powiat wejherows ki	25	89	18	25	88	19	22	92	17

Na podstawie danych z powyższej tabeli można wywnioskować, że liczba specjalistów utrzymuje się w latach 2015 – 2017 na podobnym poziomie. Natomiast liczba asystentów jest mniejsza na dzień 30.06.2017 roku niż w latach 2015-2016. Oznacza to, że ośrodki pomocy społecznej nie zatrudniają na stałe asystentów od początku roku kalendarzowego, a dopiero po otrzymaniu dotacji z rządowego programu Asystent.

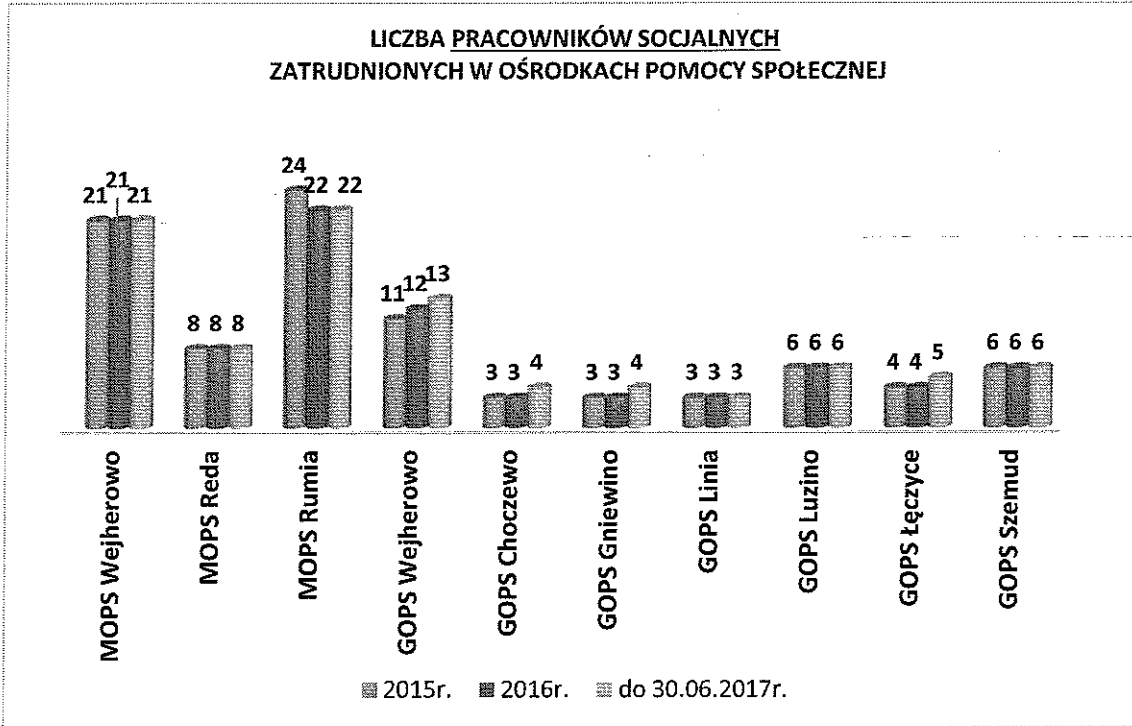
Wykres 2. Liczba asystentów rodziny, pracowników socjalnych i specjalistów w powiecie wejherowskim.

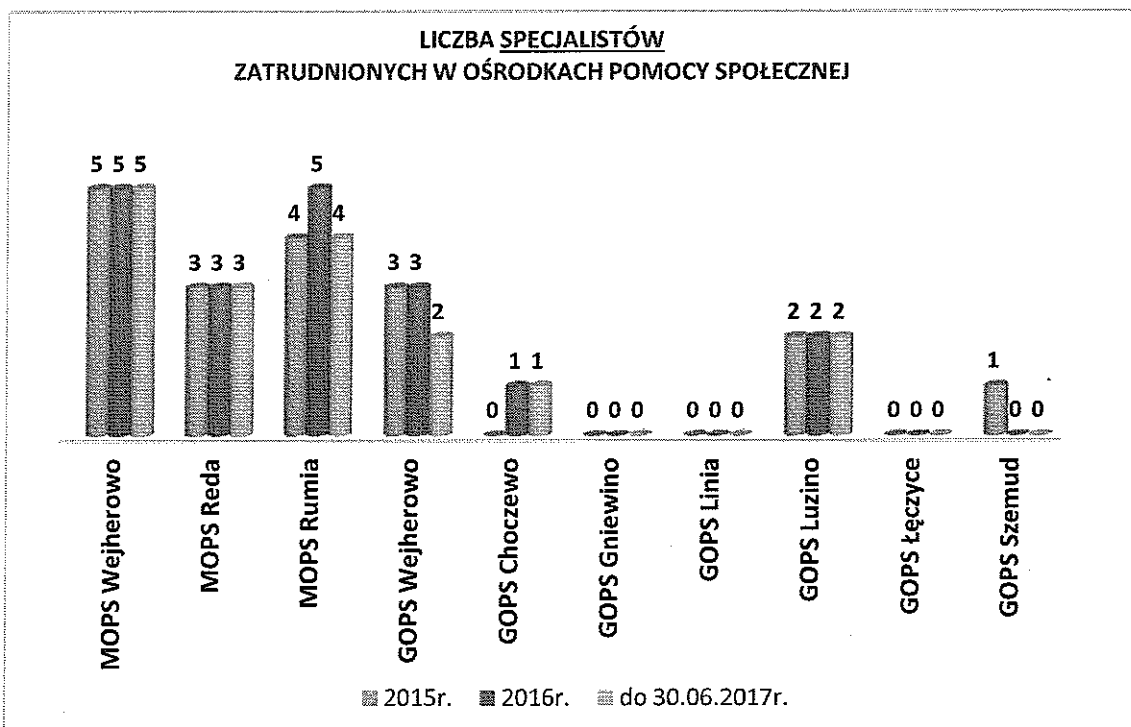
Wykres 3. Liczba asystentów rodziny w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej.

Wykres 4. Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej.

Wykres 5. Liczba zatrudnionych specjalistów ogółem w ośrodkach pomocy społecznej.

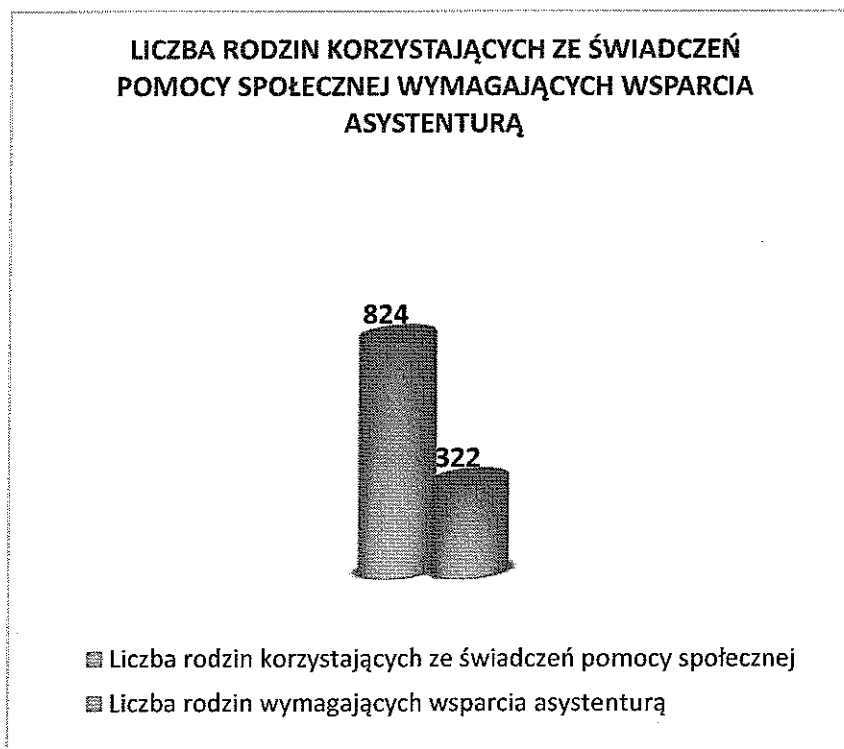

3.3 Liczba rodzin wymagających wsparcia asystenturą.

Tabela 4. Liczba rodzin z podziałem na gminy wymagających wsparcia asystenta rodziny.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba rodzin wymagających wsparcia asystenturą
MOPS Wejherowo	136	45
MOPS Reda	162	44
MOPS Rumia	102	74
GOPS Wejherowo	41	25
GOPS Choczewo	70	14
GOPS Gniewino	21	21
GOPS Linia	21	19
GOPS Luzino	41	10
GOPS Łeczyce	210	30
GOPS Szemud	20	20
Powiat wejherowski	824	322

Wykres 6. Liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny.

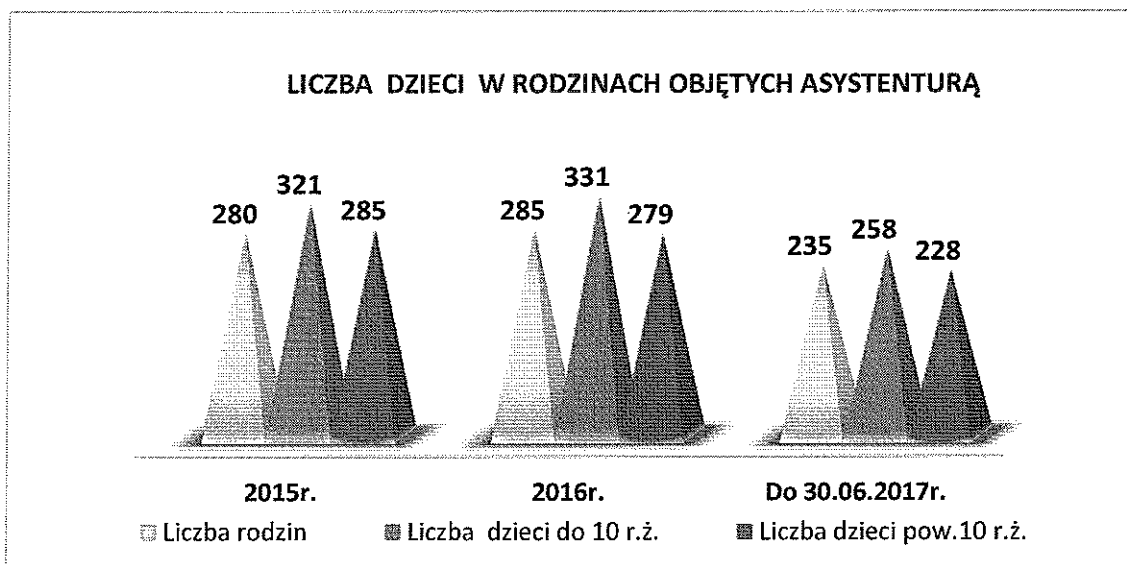

3.4 Liczba rodzin objętych asystenturą.

Tabela 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba dzieci w tych rodzinach do 10 r.ż. i powyżej w latach 2015-2017 (I połowa roku).

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	2015r.			2016r.			Do 30.06.2017r.		
	Liczba rodzin	Liczba dzieci do 10 r.ż.	Liczba dzieci pow.10 r.ż.	Liczba rodzin	Liczba rodzin z dziećmi do 10 r.ż.	Liczba rodzin z dziećmi pow.10 r.ż.	Liczba rodzin	Liczba rodzin z dziećmi do 10 r.ż.	Liczba rodzin z dziećmi pow.10 r.ż.
MOPS Wejherowo	41	32	78	43	43	65	37	40	65
MOPS Reda	42	15	53	43	17	56	44	17	49
MOPS Rumia	62	95	50	64	103	54	49	89	39
GOPS Wejherowo	25	48	33	30	55	44	26	32	26
GOPS Choczewo	14	15	11	17	20	12	9	14	7
GOPS Gniewino	19	37	20	9	25	4	10	27	6
GOPS Linia	15	13	2	17	10	7	14	10	6
GOPS Łuzino	21	17	17	21	18	15	16	12	10
GOPS Łęczyce	19	10	9	23	14	9	15	10	5
GOPS Szemud	22	41	28	18	33	30	15	32	23
Powiat wejherowski	280	323	301	285	338	296	235	283	236

Wykres 7. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny.

Liczba rodzin objętych asystenturą jest mniejsza niż liczba rodzin wymagających takiego wsparcia. W I półroczu 2017 roku 322 rodziny wymagały wsparcia asystenturą a tylko 242

rodzinom przyznano asystenta, co oznacza, że z 80 rodzinami nie pracował asystent rodziny, a najprawdopodobniej pracownik socjalny.

3.5 Jakie zadania przewidziane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje gmina?

Zgodnie z ustawą rodziny mogą otrzymać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego czy rodzin wspierających.

Praca z rodziną może być prowadzona w szczególności w formie:

- poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji,
- usług dla rodzin z dziećmi w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- grup wsparcia i grup samopomocowych.

Tabela 6. Zadania z ustawy realizowane przez ośrodki pomocy społecznej.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ POWIATU WEJHEROWSKIEGO										
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
MOPS Wejherowo	x		x	x	x	x	x		x	x	x
MOPS Reda	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
MOPS Rumia	x		x	x	x	x	x	x	x	x	
GOPS Wejherowo	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x
GOPS Choczewo	x		x	x		x	x	x	x	x	
GOPS Gniewino				x		x	x			x	
GOPS Linia	x			x		x	x		x	x	
GOPS Luzino	x			x		x	x		x	x	
GOPS Łęczyce			x	x		x	x	x	x	x	
GOPS Szemud	x		x								
Powiat wejherowski	8	2	7	9	3	9	9	5	8	9	2
	80%	20%	70%	90%	30%	90%	90%	50%	80%	90%	20%

Legenda do tabeli nr 6:

- A. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne.
- B. Terapie i mediacje.
- C. Usługi dla rodzin, w tym opiekuńcze i specjalistyczne.
- D. Pomoc prawną.
- E. Organizacja grup wsparcia lub grup samopomocy.
- F. Przydzielenie asystenta rodziny.

- G. Udzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu pracy zarobkowej.
- H. Udzielanie pomocy dzieciom, w szczególności w zajęciach psychoedukacyjnych.
- I. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
- J. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
- K. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Z powyższego zestawienia wynika, że żadna z gmin nie przyznaje rodzinom wszystkich form wsparcia. Najwięcej form w pracy z rodziną stosują ośrodki pomocy społecznej w Wejherowie, Rumi, Redzie i Gminie Wejherowo, najmniej w Szemudzie.

Gminy najczęściej oferują:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- pomoc prawną,
- przydzielenie asystenta rodziny,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy
- oraz monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

Tylko dwa ośrodki stosują terapie i mediacje oraz prowadzą placówki wsparcia dziennego, a trzy organizują grupy wsparcia i grupy samopomocowe.

3.6 Czy ośrodek pomocy społecznej posiada program wsparcia rodziny?

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Tabela 7. Wykaz Gmin powiatu wejherowskiego z Programem wsparcia rodziny.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	NIE	TAK
MOPS Wejherowo		x
MOPS Reda		x
MOPS Rumia		x
GOPS Wejherowo		x
GOPS Choczewo		x
GOPS Gniewino		w trakcie
GOPS Linia	x	
GOPS Luzino		x
GOPS Łęczyce		x
GOPS Szemud		x
Powiat wejherowski	2	7
	30,0%	70,0%

Pomimo tego, że realizacja programu wspierania rodziny jest zadaniem ustawowym to 2 gminy nie przyjęły stosowną uchwałą takiego programu (w tym 1 gmina jest w trakcie opracowania).

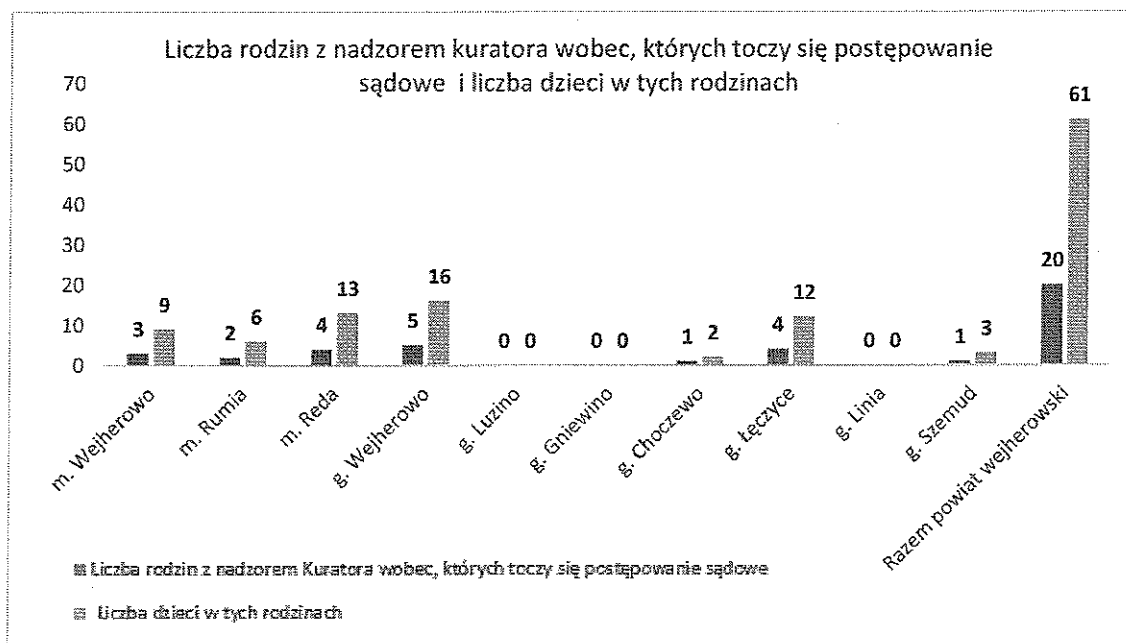
3.7. Liczba rodzin z nadzorem kuratora sądowego.

Sąd ogranicza władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratorski rodzinom niewydolnym wychowawczo i opiekuńczo. W powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2017 kuratorzy obejmowali łącznie 1037 rodzin, wobec których sąd orzekł nadzór.

Tabela 8. Liczba rodzin z nadzorem kuratora sądowego z podziałem na gminy powiatu wejherowskiego.

GMINA	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodz. poprzez nadzór Kuratora Sądowego	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin z nadzorem Kuratora wobec, których toczy się postępowanie sądowe	Liczba dzieci w tych rodzinach
m. Wejherowo	93	172	3	9
m. Rumia	75	145	2	6
m. Reda	36	56	4	13
g. Wejherowo	49	156	5	16
g. Luzino	27	57	0	0
g. Gniewino	26	65	0	0
g. Choczewo	7	12	1	2
g. Łęczyce	19	40	4	12
g. Lintia	5	11	0	0
g. Szemud	25	61	1	3
Razem powiat wejherowski	362	775	20	61

Wykres 8. Liczba rodzin z nadzorem kuratora sądowego.

Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora w I półroczu 2017 roku jest wyższa niż w analogicznym okresie roku 2014.

Wnioski z diagnozy sytuacji rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki i wychowania nad dziećmi.:

1. Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych od 2013 roku systematycznie wzrasta.
2. Także liczba rodzin objętych nadzorem kuratora od kilku lat rośnie.
3. Nie wszystkie rodziny tego wymagające, zgodnie ze wskazaniem ośrodków pomocy społecznej otrzymały wsparcie asystenta rodziny.
4. W pracy z rodziną nie wykorzystywane są wszystkie formy wsparcia określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. 2 Gminy nie uchwały Gminnego Programu Wsparcia Rodziny.
6. Na 215 rodzin zastępczych w powiecie wejherowskim tylko 20 asystentów rodziny współpracuje z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, co oznacza, że w większości przypadków praca z rodziną biologiczną ustaje po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
7. Pomoc oferowana rodzinom przeżywającym trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci jest nie tylko niewystarczająca, ale również nieskuteczna.

4. DIAGNOZA PIECZY ZASTĘPCZEJ

4.1 Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinę zastępczą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których na mocy orzeczenia sądu rodzinnego umieszczono dzieci.

Rodziny zastępcze spokrewnione tworzą osoby najbliższe dziecku tj. dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo.

Rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe tworzą osoby nie będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego umieszczane są dzieci w sytuacjach nagłej konieczności zapewnienia im opieki np. przypadku przemocy w rodzinie. W pogotowiacz rodzinnych umieszcza się głównie dzieci do 10 roku życia w tym noworodki i niemowlęta.

W rodzinach zastępczych zawodowych specjalistycznych umieszczane są dzieci o specjalnych potrzebach wynikających z niepełnosprawności lub nieletnie matki z dziećmi.

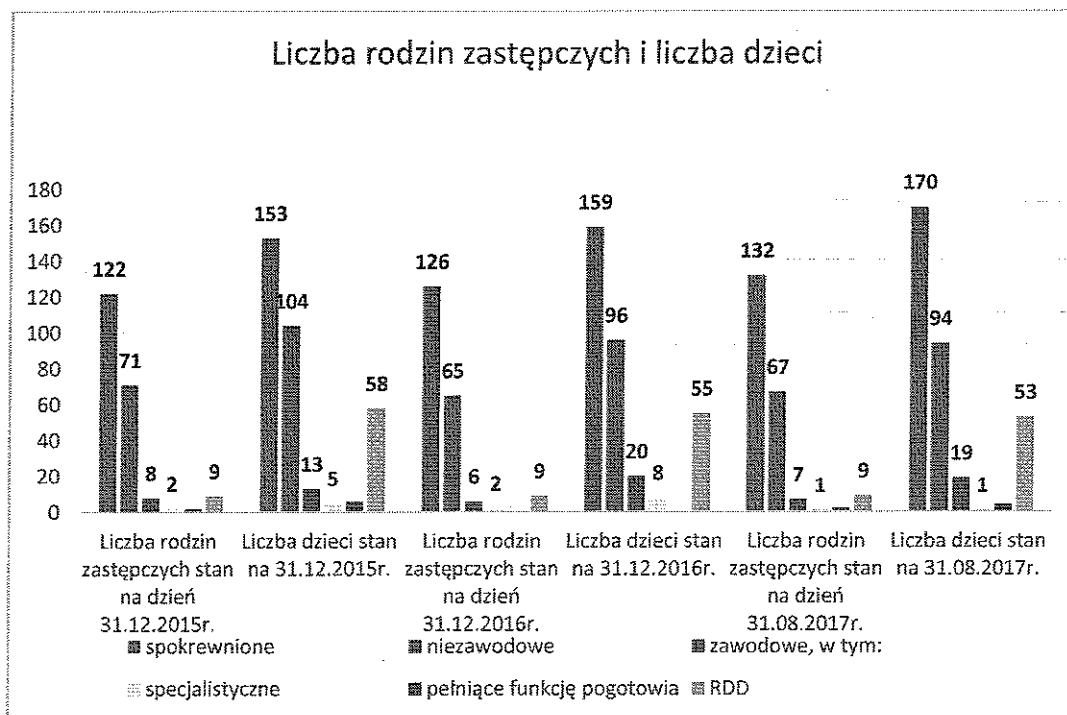
W **rodzinnym domu dziecka** może przebywać łącznie do 8 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność.

W powiecie wejherowskim liczba rodzin i przebywających w nich dzieci kształtowała się w latach 2015,2016 i do 31.08.2017 roku zgodnie z poniższymi danymi.

Tabela 9. Liczba rodzin zastępczych w latach 2015-2017

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodz. zast. stan na 31.12.2015r.	Liczba dzieci stan na 31.12.2015r.	Liczba rodz. zast. stan na 31.12.2016r.	Liczba dzieci stan na 31.12.2016r.	Liczba rodz.zast. stan na 31.08.2017r.	Liczba dzieci stan na 31.08.2017
spokrewnione	122	153	126	159	132	170
niezawodowe	71	104	65	96	67	94
zawodowe, w tym:	8	13	6	20	7	19
specjalistyczne	2	5	2	8	1	1
pełniące funkcję pogotowia	2	6	0	0	2	4
RDD	9	58	9	55	9	53
Razem	210	338	206	330	215	336

Wykres 9. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w tych rodzinach.

Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w tych rodzinach od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Od 2012 roku tj. od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej systematycznie wzrasta liczba rodzinnych domów dziecka, niestety kosztem rodzin zastępczych zawodowych.

Rodziny zastępcze na ich wniosek wspierają koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, a w stosunku do pozostałych rodzin zastępczych zadania te wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Na jednego koordynatora przypada nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Koordynator to osoba, która współdziała z rodziną zastępczą i różnymi osobami, instytucjami (rodzina biologiczna, OPS, poradnia, przychodnia zdrowia, szkoła itp.) w celu rozwiązania różnych problemów rodziny zastępczej i dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej otoczyli rodziny zastępcze wsparciem, zbudowali z nimi więź terapeutyczną oraz podejmowali wspólne działania mające na celu rozwiązanie bieżących trudności wynikających z funkcjonowania rodziny. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wykonywali swoje obowiązki ustawowe w ramach zadaniowego czasu pracy, głównie w bezpośrednim kontakcie z rodziną i wychowankiem w ich środowisku domowym oraz podejmując systematyczną współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, placówkami oświatowymi oraz kuratorami sądu rejonowego.

Zadania koordynatora :

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- współpraca z asystentem rodziny w celu opracowania, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- udział w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka;
- udział w ocenie rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka;
- informowanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o wszelkich nieprawidłowościach występujących w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnych domach dziecka;
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy do najczęstszych problemów występujących w pracy z rodzinami zastępczymi zaliczają:

- zaburzenia więzi dzieci,
- trudności szkolne,
- trudności w kontaktach rodziny zastępczej z rodziną biologiczną,
- trudności okresu dojrzewania wychowanków,
- zaburzenia FAS,
- brak wzajemnego zrozumienia wynikający z różnicy pokoleniowej pomiędzy dzieckiem a opiekunem przede wszystkim w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- niskie kompetencje wychowawcze opiekunów przede wszystkim w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- zaburzenia zachowania i emocji u dzieci,
- kradzieże dzieci,
- uzależnienia od środków psychoaktywnych,

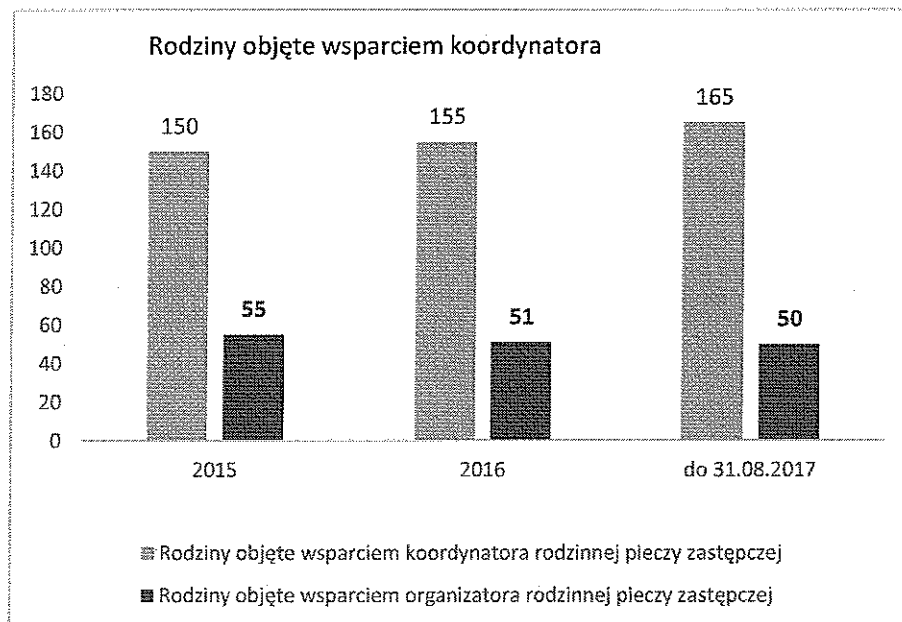
- fonoholizm.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę koordynatorów przypadających na poszczególne typy rodzin zastępczych:

Tabela 10. Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzaj wsparcia rodzin zastępczych	2015	2016	do 31.08.2017
Rodziny objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	150	155	165
Rodziny objęte wsparciem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	55	51	50

Wykres 10. Rodziny objęte wsparciem koordynatora i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Od 2012 roku systematycznie wzrasta liczba zatrudnionych na umowę o pracę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W roku 2017 zatrudnionych jest 11 koordynatorów. W wyniku intensywnej pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i asystentów rodzin w 2016 roku 22 dzieci z rodzin zastępczych powróciło do rodzin biologicznych.

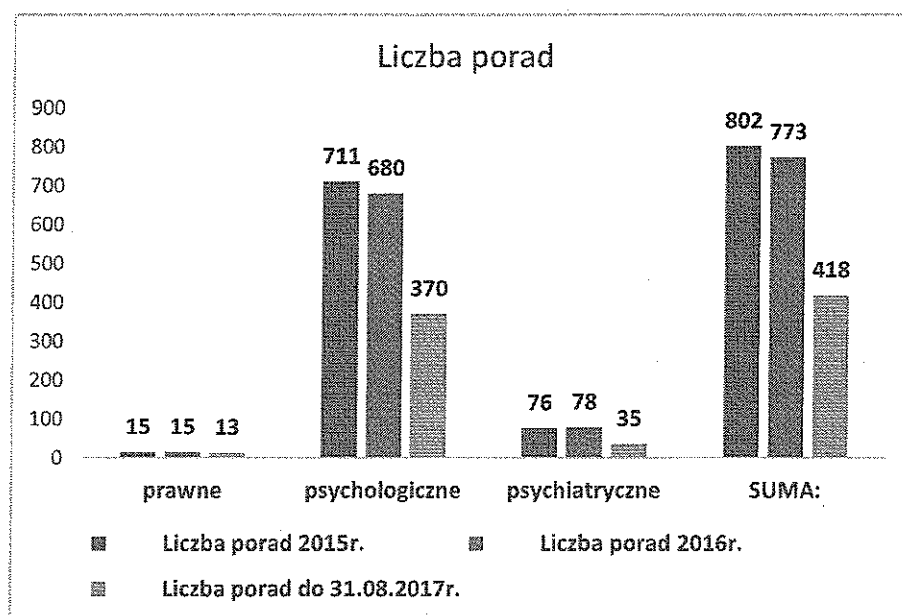
Rodziny zastępcze mogą korzystać ze specjalistycznego poradnictwa oferowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jakim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Dla wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej sporządzana jest diagnoza psychologiczna, która stanowi podstawę do opracowania planu pomocy dziecku. Dzieciom tego wymagających organizuje się terapie psychologiczne oraz konsultacje specjalistyczne. Rodziny zastępcze również na ich wniosek mogą zostać objęte wsparciem psychologicznym, prawnym i specjalistycznym w zakresie pracy z dzieckiem z FAS.

Tabela 11. Liczba i rodzaj udzielonych porad i konsultacji specjalistycznych.

Rodzaj porad	Liczba porad		
	2015r.	2016r.	do 31.08.2017r.
prawne	15	15	13
psychologiczne	711	680	370
psychiatryczne	76	78	35
SUMA:	802	773	418

Wykres 11 . Liczba porad specjalistycznych.

4.2 Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalną pieczę zastępczą, zgodnie z art. 93 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tworzą:

- placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- regionalne placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych o charakterze rodzinnym, socjalizacyjnym, interwencyjnym lub specjalistyczno – terapeutycznym, które zgodnie z w/w ustawą zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom powyżej 10 roku życia.

W strukturze jednostek organizacyjnych Powiatu znajduje się jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza:

- Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu socjalizacyjnego - Ognisko Wychowawcze im. K. Lisieckiego „ Dziadka”, ul. Gdańska 2 w Rumi dla 14 chłopców oraz filia w Wejherowie w budynku PCPR dla 12 dziewcząt, w tym z 4 miejscami interwencyjnymi.

Powiat na podstawie art. 190 ustawy zleca prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych w drodze otwartych konkursów ofert.

Na mocy zawartych umów dotowano w 2017 roku pobyt dzieci w 6 placówkach:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego - Rodzinny Dom Dziecka Fundacji „Rodzina Nadziei”, ul. Wiosny Ludów 13 w Gdyni dla 8 dzieci,
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego - „ Nasz Dom” ul. NMP Wspomożenia Wiernych 1 w Rumi dla 22 wychowanków,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego - Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” ul. Strzebielińska 1, 84 – 250 w Luzinie dla 14 dzieci oraz filii w Wejherowie przy ul. Krofeya 18 dla 12 dzieci,
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego Fundacji „ Rodzina Nadziei” w Liniewku Kaszubskim dla 6 dzieci (funkcjonowała do 2017 roku)
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu rodzinnego przy Stowarzyszeniu im. św. Filipa w Nerii dla 8 dzieci.
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego Fundacji Rodzinny Gdańsk” dla 8 dzieci

Tabela 12. Wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Nazwa placówki	Typ placówki	Liczba miejsc w 2015 roku	Liczba miejsc w 2016 roku	Liczba miejsc w 2017 roku
Ognisko Wychowawcze im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Rumi z filią w Wejherowie	Socjalizacyjna z miejscami interwencyjnymi	29 (4 interw.)	29	29
Placówka opiekuńczo – wychowawcza „Młyn” w Wejherowie	rodzinna	8	*	*
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Nasz Dom” w Rumi z filią w Bolszewie	socjalizacyjna	23	**	**
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Nasz Dom” w Rumi	socjalizacyjna		12	12
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Nasz Dom” w Bolszewie	socjalizacyjna		11	11
Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Luzinie z filią w Wejherowie	socjalizacyjna	26	26	26
Rodzinny Dom Dziecka Fundacji „Rodzina Nadziei” w Gdyni	rodzinna		14	14
Placówka opiekuńczo – wychowawcza” Fundacji „Rodzina Nadziei” w Liniewku	socjalizacyjna	8	8	8
Niepubliczny Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 w Bolszewie	rodzinna	9		
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Luzinie	rodzinna	8	8	8
Razem		111	108	108

*placówka zlikwidowana, dzieci umieszczone w rodzinnym domu dziecka

**rozwiązano umowę na prowadzenie placówki.

Pieczeń instytucjonalną w 2016 roku opuściło łącznie 45 dzieci z czego:

- 17 powróciło do rodziny biologicznej,
- 6 umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 21 usamodzielniało się,
- 1 dziecko zostało przysposobione.

4.3. Koszty organizowania pieczy zastępczej.

Tabela 13. Koszty pieczy zastępczej.

Rodzaj wydatku	2015r.	2016r.	2017r. -plan
Rodziny zastępcze	6.313.193,32 zł	6.744.840,07 zł	7.570.603 zł
w tym:			
wynagrodzenia osobowe, bezosobowe i pochodne od nich	1.692.773,12 zł	1.951.180,65 zł	2.268.574,00 zł
świadczenia społeczne	4.119.546,24 zł	4.024.010,56 zł	4.193.828,00 zł
wydatki za dzieci przebywające w innych powiatach	294.599,25 zł	501.312,87 zł	845.302,00 zł
szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze	12.550,00 zł	9.900,00 zł	12 600,00 zł
Warsztaty dla wychowanków w ramach Programu "Drogowskaz do samodzielności"	0,00 zł	9.000 zł	9.000 zł
Pozostałe wydatki bieżące*	193.724,71 zł	249.435,99 zł	241299,00 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	5.738.099,93 zł	6.360.893,99 zł	6.879.099,00 zł
w tym			
Wydatki PCPR	882.666,20 zł	1.398.214,29 zł	1.569.371,00 zł
Kontynuacja nauki	174.654,20 zł	216.035,96 zł	232.441,00 zł
usamodzielnienia	39.558,00 zł	104.514,00 zł	40.000,00 zł
zagospodarowania	37.104,00 zł	47.439,00 zł	40.000,00 zł
Warsztaty dla wychowanków w ramach Programu „ Drogowskaz do samodzielności”	0	4.000,00 zł	4.000,00 zł
wydatki za dzieci przebywające w innych powiatach	631.350,00 zł	1.030.225,33 zł	1.256.930,00 zł
Wydatki Powiatu	4.855.433,73 zł	4.962.679,70 zł	5.309.728,00 zł
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Wychowawczy "Nasz Dom" w Rumi	810.095,67 zł	431.240,81 zł	445968,00 zł
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „ Dom Maryi” w Bolszewie	0,00 zł	397.965,12 zł	408.804,00 zł
Stowarzyszenie „ Azymut” w Bolszewie	119.659,03 zł	0,00 zł	0,00 zł
Fundacja Rodzina Nadziei	1.486.106,70 zł	1.497.735,74 zł	1.315.862,00 zł
Fundacja "Rodzinny Gdańsk" – „ Dom dla dzieci” w Rumi	0,00 zł	357.194,75 zł	595.728,00 zł
Placówka wsparcia dziennego w Kniewie	157.169,99 zł	180.254,09 zł	218.520,00 zł
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Młyn"	190.082,37 zł	0,00 zł	0,00 zł
Ognisko Wychowawcze w Rumi	1.829.987,97 zł	1.850.691,61 zł	2.084.654,00 zł
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza przy Stowarzyszeniu św. Filipa w Nerii	262.332,00 zł	247.597,58 zł	218.520,00 zł

4.4. Współpraca z instytucjami.

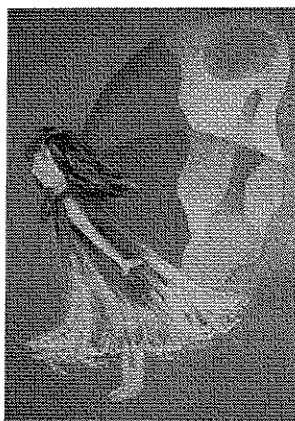
Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie aktywnie współdziałał z instytucjami i organizacjami w zakresie wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej. Partnerami w realizacji ustawowych zadań byli:

- ośrodki pomocy społecznej powiatu wejherowskiego,
- Sąd Rejonowy w Wejherowie, Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Gdańsku,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- placówki oświatowe,
- Wydział Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku,
- Policja,
- Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Nasze Gniazdo”
- Młodzieżowe Centrum Kariery,
- Rada Rodziców Zastępczych,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „CENTRUM”,
- Koalicja Rodzicielstwa Zastępczego w Warszawie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- niepubliczne poradnie psychologiczne,
- służba zdrowia (szpitale, NZOZ, ZOZ),
- kościoły i związki wyznaniowe,
- lokalne samorządy,
- organizacje pozarządowe,
- przedsiębiorstwa (Auchan, Galeria Rumia, Sala zabaw „Summer Baby”),
- środki masowego przekazu.

Współpraca z w/wym. podmiotami miała na celu podniesienie jakości pracy na rzecz dziecka i rodziny. Charakteryzowała się dynamiką działań oraz ukierunkowana była na rozwiązywanie bieżących problemów i potrzeb, ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu jak najdłuższe utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej, a w przypadku umieszczenia go w pieczy zastępczej jak najszybszy jego powrót do rodziny. Mimo znaczącego nakładu sił Centrum w budowaniu spójnego systemu wsparcia oraz zintegrowanych działań w celu

podniesienia kompetencji wszystkich służb, istnieje potrzeba dalszego zacieśniania współpracy i wypracowania standardów mających wpływ na dalszą skuteczną pomoc dzieciom i ich rodzinom. Działania te wymagają wspólnych rozwiązań m.in. Sądu, OPS i PCPR w dążeniu do jednolitego postrzegania rodziny i jej problemów, a nie rozwiązywania jedynie kryzysu zgodnie z kompetencjami poszczególnych służb bez integracji działań.

W roku 2017 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wspólnie z Przewodniczącym Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Wejherowie SSR Jakubem Cyrankowskim opracowało *Powiatowe Procedury umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej*. Procedury te zostały przyjęte do wspólnego stosowania poprzez podpisanie porozumienia przez kierowników gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej i powiatowego centrum pomocy rodzinie, komendanta Powiatowej Policji, dyrektora Szpitala Specjalistycznego w Wejherowie oraz kierownika Zespołu Kuratorów w obecności Starosty Wejherowskiego Pani Gabrieli Lisius i V-ce Prezesa Sądu Rejonowego w Wejherowie.

Realizacja Powiatowego Programu dla usamodzielniających się wychowanków pn.

„Drogowskaz do Samodzielności”.

W kwietniu 2016 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie odbyła się konferencja inauguracyjna powiatowy program usamodzielniających się wychowanków pod nazwą „Drogowskaz do samodzielności” z udziałem Starosty Wejherowskiego Gabriela Lisius, Etatowego Członka Zarządu Jacek Thiel oraz osoby ściśle współpracujące z placówką m. in.: Przewodnicząca Wydziału Rodzinnego i Spraw Nieletnich Sądu Rejonowego Ewa Grzenkowska, Kierownik Zespołu Kuratorów Sądu Rejonowego Krystyna Pyrz, dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek oświatowych powiatu, rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz byli wychowankowie rodzin zastępczych. Program został przyjęty do realizacji na podstawie stosownej uchwały przez Radę Powiatu Wejherowskiego. Zakłada on udzielanie wszechstronnej pomocy finansowej

i niefinansowej osobom opuszczającym pieczę zastępczą. Zgodnie z jego założeniami, młodzi ludzie wchodzący w dorosłość, oprócz pomocy finansowej będą mogli skorzystać z uczestnictwa w warsztatach kształtujących kompetencje życiowe oraz z pomocy w uzyskaniu lokalu mieszkalnego a nawet, po spełnieniu określonych warunków, z mieszkania chronionego.

Do Programu zakwalifikowano 10 wychowanków, głównie z instytucjonalnej pieczy zastępczej. W ramach programu opracowano i wydrukowano poradniki dla usamodzielniających się wychowanków oraz ich opiekunów usamodzielnienia.

Pani Starosta wręcza uczestnikowi Programu poradnik oraz niezbędne materiały.

Wnioski z diagnozy pieczy zastępczej:

1. Zbyt wolny wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych.
2. Niewystarczająca ilość pogotowi rodzinnych.
3. Niewystarczająca ilość rodzin specjalistycznych.
4. Systematyczny wzrost nakładów na pieczę zastępczą, ze szczególnym uwzględnieniem rodzicielstwa zastępczego.:
 - od 2012 roku, czyli od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do 2017 roku Powiat Wejherowski przeznaczył o 50% środków więcej na rozwój rodzicielstwa zastępczego,
 - na instytucjonalną pieczę zastępczą Powiat przeznaczył o ok. 10% więcej w okresie od 2012-2017 roku.
5. Zapewnienie przez Powiat środków na wypłatę świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych.
6. Zapewnienie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej diagnozy dla dzieci z podejrzeniem FAS oraz konsultacji psychologicznych w tym zakresie.
7. Zapewnienie wszystkim rodzinom zastępczym diagnozy psychologicznej w celu wydania opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
8. Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kompetencji.
9. Zbyt mała liczba miejsc interwencyjnych.
10. Brak placówki typu specjalistyczno-terapeutycznego dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną lub miejsc dla takich dzieci.
11. Nie wszystkie rodziny zastępcze umożliwiają dzieciom kontakt z ich rodzinami biologicznymi.
12. Mało skuteczna praca z rodziną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej.

5. WYPRACOWANE PRZEZ ZESPOŁY ZADANIOWE CELE I ZADANIA DO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY.

5.1. Zespół ds. wsparcia rodziny w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

1. Rozpowszechnianie różnych form wsparcia dla dzieci, tj. placówki wsparcia dziennego, kluby dla dzieci, niania dla małych dzieci, kluby gier i zabaw.
2. Rozszerzenie dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w każdej gminie (psycholog, pedagog, prawnik, terapeuty ds. uzależnień).
3. Mobilizowanie rodziców do udziału w warsztatach szkoły dla rodziców lub Programach korekcyjno-edukacyjnych.
4. Umożliwianie rodzinom mediacji rodzinnych.
5. Promowanie wartości rodziny poprzez organizowanie różnych pikników i spotkań oraz grup wsparcia i kampanie medialne.
6. Opracowanie informatora dla rodzin z ofertą pomocy różnych instytucji w powiecie wejherowskim.

5.2. Udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinie w powrocie dzieci z pieczy zastępczej:

1. Praca OPS z rodziną w przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
2. Objęcie rodziny, której dzieci są w pieczy zastępczej wsparciem asystenta rodziny lub pracownika socjalnego oraz współpraca tych osób z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Korelacja planów pomocy dziecku oraz pracy z rodziną, w szczególności pod kątem powrotu dziecka do rodziny oraz umożliwiania kontaktów dziecka z rodziną biologiczną.
4. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodziców biologicznych.
5. Umożliwianie przez rodzinę zastępczą kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi.
6. Organizowanie szkoleń i mediacji dla rodzin zastępczych.
7. Dostęp do szkoleń doskonalących dla kadry pomocy społecznej.

5.3. Rozwój rodzicielstwa zastępczego:

1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez :

- a. prowadzenie kampanii społecznych na temat rodzicielstwa zastępczego, przy zaangażowaniu samorządu i lokalnych autorytetów, wskazywanie zalet i korzyści zarówno społecznych oraz finansowych (w porównaniu do instytucjonalnych form pieczy zastępczej)
- b. współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego:
 - organizacja spotkań interdyscyplinarnych z udziałem przedstawicieli RZ,
 - udział RRZ raz w roku na posiedzeniu Rady Powiatu,
 - organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego przy zaangażowaniu samorządu (w formie nie odbiegającej od Dnia Pracownika Socjalnego).

2. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze

- lokalna kampania medialna (udział lokalnych autorytetów i samorządu)
- dzień/dni otwarte rodzicielstwa zastępczego, możliwość spotkania przyszłych kandydatów, zainteresowanych RZ, z aktywnymi RZ .

3. Stworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych poprzez:

- wzrost wynagrodzeń ZRZ,
- wzrost wynagrodzeń osób do pomocy oraz rozszerzenie liczby przysługujących godzin,
- ustalenie ścieżki rozwoju ZRZ,
- ułatwienia w przechodzeniu RZ z form niezawodowych na zawodowe,
- kompetentne wsparcie Rodziców Zastępczych,
- organizacja superwizji dla ZRZ,
- rozwój udzielanych świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych,
- zmiany dotyczące świadczeń dla rodzin pomocowych (muszą być dostępne)
- organizacja wolontariatu,

4. Szkolenia dla istniejących rodzin zastępczych odpowiadające na zgłaszane zapotrzebowanie RZ

5.4. Zapewnienie pieczy instytucjonalnej:

1. Konieczność utworzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego lub z miejscami interwencyjnymi.
2. Rozważeniem możliwości utworzenie placówki specjalistyczno-terapeutycznej lub miejsc w istniejących placówkach.

3. Dostosowanie istniejących placówek opiekuńczo-wychowawczych do standardów określonych w przepisach, pod względem ilości miejsc oraz wieku dzieci.
4. Utworzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.
5. Dostęp do specjalistycznych porad dla dorosłych wychowanków z zaburzeniami emocji, wychowania oraz zdiagnozowanym zespołem FAS.

6. CELE I ZADANIA PROGRAMU NA LATA 2018-2020.

CEL: SKUTECZNA POMOC RODZINOM PRZEZYWAJĄCYM TRUDNOŚCI W OPIECE I WYCHOWANIU

Cel operacyjny	Zadania	Realizatorzy / Partnerzy	Wskaźniki
<p>1. Utrzymanie rodziny z dziećmi w jej naturalnych warunkach.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpowszechnianie różnych form wsparcia dla dzieci, tj. placówki wsparcia dziennego, kluby dla dzieci, niania dla małych dzieci, kluby gier i zabaw. 2. Zapewnienie rodzinom różnych form wsparcia. 3. Rozszerzenie dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w każdej gminie (psycholog, pedagog, prawnik, terapeuta ds. uzależnień itp.). 4. Mobilizowanie rodziców do udziału w warsztatach szkoły dla rodziców lub Programach korekcyjno-edukacyjnych. 5. Umożliwianie rodzinom mediacji rodzinnych. 6. Promowanie wartości rodziny poprzez organizowanie różnych pikników i spotkań oraz grup wsparcia oraz kampanie medialne. 7. Opracowanie informatora dla rodzin z ofertą pomocy różnych instytucji w powiecie wejherowskim. 8. Dostęp do poradnictwa w ramach Powiatowego Punktu Konsultacyjnego FAS dla rodzin z powiatu wejherowskiego. 	<p>Gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej, PCPR</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba placówek wsparcia dziennego, klubów dla dzieci, itp. 2. Liczba i formy udzielanego wsparcia rodzinom przez OPS-y 3. liczba Programów Szkoła dla rodziców i warsztatów dla rodziny oraz liczba uczestników. 4. Liczba mediacji rodzinnych. 5. Liczba kampanii i działań promujących wartości rodzinne. 6. Wydany informator z oferta pomocy dla rodzin. 7. Ilość rodzin korzystających z PP FAS.

<p>2. Udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinie w powrocie dzieci z pieczy zastępczej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca OPS z rodziną w przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. 2. Objęcie rodziny, której dzieci są w pieczy zastępczej wsparciem asystenta rodziny lub pracownika socjalnego oraz współpraca tych osób z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. 3. Korelacja planów pomocy dziecku oraz pracy z rodziną, w szczególności pod kątem powrotu dziecka do rodziny oraz umożliwiania kontaktów dziecka z rodziną biologiczną. 4. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodziców biologicznych, 5. Umożliwianie przez rodzinę zastępczą kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi. 6. Organizowanie szkoleń i mediacji dla rodzin zastępczych. 7. Dostęp do szkoleń dokształcających dla kadry pomocy społecznej. 	<p>Ośrodki Pomocy Społecznej / PCPR</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba skoordynowanych planów pracy z rodziną i pomocy dziecku pod kątem umożliwiania dziecku kontaktów z rodziną. 2. Utrzymanie asystenta do pracy z rodziną pomimo umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. -- liczba asystentów 3. Liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów dla rodzin zastępczych i pracowników OPS i PCPR. 4. Kontakty dzieci z rodzicami (osobiste, telefoniczne, mailowe, poprzez skype)
---	--	---	--

	<p>4. Stworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych zawodowych poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> wzrost wynagrodzeń dla zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka, kompetentne wsparcie Rodziców Zastępczych, organizacja superwizji dla zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka. organizacja wolontariatu, szkolenia dla rodzin zastępczych zawodowych podnoszących kompetencje z uwzględnieniem ich potrzeb, preferencyjne warunki dla rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych i o charakterze pogotowia rodzinnego, Wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka. Szkolenia dla istniejących rodzin zastępczych. 		<ol style="list-style-type: none"> Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Liczba superwizji dla rodzin zastępczych i liczba uczestników superwizji. Liczba wolontariuszy. Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych zawodowych. Liczba rodzin specjalistycznych i o charakterze pogotowia rodzinnego. Liczba rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka.
<p>2. Wsparcie dla małych matek przebywających w pieczy zastępczej</p>	<ol style="list-style-type: none"> Utworzenie rodziny specjalistycznej, Zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub mieszkaniach chronionych. 	<p>PCPR/ rodziny zastępcze/Oświata</p>	<ol style="list-style-type: none"> Nowa rodzina zastępcza specjalistyczna dla małych matek z dziećmi. Liczba porad specjalistycznych dla małych matek będących w pieczy zastępczej

3. Udzielanie wsparcia specjalistycznego, w tym psychologicznego, pedagogicznego i prawnego

CEL: ZAPEWNIENIE INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ZGODNIE ZE STANDARDAMI

Cel operacyjny

Zadania

Realizatorzy / Partnerzy

Wskaźniki

1. Utworzenie przez Powiat placówki opiekuńczo-wychowawczej łączącej zadania socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

1. Wybudowanie 3 budynków z miejscami dla 14 dzieci powyżej 10 roku życia, w każdym z budynków.
2. Zapewnienie w placówce prowadzonej przez Powiat miejsc interwencyjnych i miejsc dla wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną wymagających wsparcia specjalistyczno-terapeutycznego.

Samorząd Powiatu Wejherowskiego/
Ognisko Wychowawcze w Rumi

1. Liczba budynków, liczba dzieci i wiek dzieci.
2. Liczba specjalistów zatrudnionych w placówce.
3. Liczba miejsc interwencyjnych i miejsc dla wychowanków ze specjalnymi potrzebami.

2. Zlecenie przez Powiat podmiotom zewnętrznym prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych różnego typu zgodnie z przepisami.

1. Organizowanie konkursu ofert na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zapewnienie w budżecie Powiatu Wejherowskiego środków na prowadzenie placówek na podstawie zawartych umów.
3. Podpisanie umów na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z powiatu wejherowskiego zawierających właściwe warunki

Powiat Wejherowski

1. Wysokość dotacji na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych w budżecie Powiatu w latach 2018-2020.
2. Liczba zawartych umów na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych różnego typu.
3. Liczba miejsc w placówkach, liczba wydanych skierowań do placówek, liczba dzieci umieszczonych w placówkach.

<p>organizowania opieki i wychowania dzieciom.</p> <p>4. Kontrola placówek dorowanych na podstawie upowaznienia Zarządu Powiatu pod kątem zapewniania właściwych warunków opieki i wychowania oraz wykorzystania dotacji</p>	<p>4. Plany kontroli i protokoły kontroli.</p>
<p>3. Rozwój mieszkań dla pieczy wychowanków zastępczej</p>	<p>1. Utworzenie mieszkania chronionego dla 4 wychowanków.</p> <p>2. Dalsze prowadzenie utworzonego w 2017 roku mieszkania chronionego.</p>
<p>1. Liczba mieszkań chronionych.</p> <p>2. Liczba wychowanków w mieszkaniach chronionych.</p>	<p>Samorząd Powiatowy/PCPR</p>

<p>CEL: WSPARCIE WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ</p>			
<p>Cel operacyjny</p>	<p>Zadania</p>	<p>Realizatorzy / Partnerzy</p>	<p>Wskaźniki</p>
<p>1. Wzmocnienie działań skierowanych na usamodzielnianych wychowanków</p>	<p>3. Realizacja Programu dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej pn. „Drogowskaz do samodzielności”</p> <p>4. Udzielanie świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków</p>	<p>PCPR/OPS/NGO/PUP/placówki opiekuńczo – wychowawcze/opiekunowie usamodzielnienia</p>	<p>1. Liczba wychowanków objętych wsparciem w ramach programu „Drogowskaz do samodzielności,</p> <p>2. Liczba i kwota świadczeń przekazanych usamodzielnianym wychowankom na ich wniossek.</p>

<p>2. Wsparcie specjalistyczne wychowanków pieczy zastępczej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konsultacje psychologiczne 2. Konsultacje prawne 3. Grupy wsparcia 4. Grupy samopomocowe 5. Superwizja dla pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, koordynatorów, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych 	<p>PCPR/placówki opiekuńczo-wychowawcze/ rodziny zastępcze/opiekunie usamodzielnienia</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba konsultacji specjalistycznych. 2. Liczba grup wsparcia i samopomocowych oraz liczba uczestników. 3. Liczba uczestników superwizji.
--	--	---	--

7. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH.

Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 3 – letni powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej zawiera m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. W związku z tym na kolejne 3 lata programowania należy ustalić taki limit. Zakłada się, że w 2018 roku stworzone zostaną warunki do powstania 3 rodzin zawodowych, co daje w sumie limit 10 rodzin. W następnych latach należy zwiększyć liczbę rodzin zastępczych zawodowych o kolejne uzyskując w roku 2020 limit 13 rodzin zawodowych.

Tabela 14. Limit rodzin zastępczych zawodowych
w powiecie wejherowskim.

Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2018r.	Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2019r.	Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2020r.
10	11	13

Limit nie uwzględnia rodzinnych domów dziecka. Obecnie funkcjonuje 9 rodzinnych domów dziecka, które powstają na ogół na bazie istniejących już rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych po odbytych przez prowadzących rdd odpowiednim szkoleniu.

Ustalenia limitu rodzin zastępczych zawodowych dokonano w oparciu o rozeznane potrzeby i dotychczasowe doświadczenia w odniesieniu do liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

8. FINANSOWANIE PROGRAMU.

Zadania realizowane w ramach programu finansowane będą w szczególności z :

1. budżetu Powiatu Wejherowskiego,
2. budżetu Państwa,
3. budżetów samorządów gminnych (art. 191 ust. 8 ustawy),
4. budżetów powiatowych (art. 191 ust. 4 ustawy- z tytułu zawartych porozumień),
5. odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy,
6. środków Unii Europejskiej.

Przedstawiony poniżej projekt budżetu przedstawia zaplanowane wydatki na realizację Programu w roku 2018.

Tabela 15. Plan finansowy realizacji Programu w roku 2018.

Rodzaj wydatku	Rok 2018
Rodziny zastępcze	7.914.774,00 zł
w tym	
wynagrodzenia osobowe, bezosobowe i pochodne od nich	2.480.574,00 zł
świadczenia społeczne	4.300.000,00zł
wydatki za dzieci przebywające w innych powiatach	850.000,00zł
szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze	25.200,00zł
Warsztaty dla wychowanków w ramach Programu „Drogowskaz do samodzielności”	9.000,00 z
Pozostałe wydatki bieżące*	250.000,00zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	6.920.611,00zł
w tym	
Wydatki PCPR	1.734.000,00zł
Kontynuacja nauki	250.000,00zł
usamodzielnienia	40.000,00zł
zagospodarowania	40.000,00zł
Warsztaty dla wychowanków w ramach Programu „Drogowskaz do samodzielności”	4.000,00zł
wydatki za dzieci przebywające w innych powiatach	1.400.000,00 zł
Wydatki Powiatu	5.186.611,00zł
Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza "Nasz Dom" w Rumi	456.225,00zł
Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza " Dom Maryi" w Bolszewie	418.206,00zł
Placówka Wsparcia Dziennego - Salezjańska Fundacja „Zwiastowanie” w Rumi	223.550,00zł
Fundacja "Rodzina Nadziei"	1.346.130,00 zł
Fundacja Rodzinny Gdańsk – „ Dom dla dzieci” w Rumi	609.500,00 zł
Ognisko Wychowawcze w Rumi	2.133.000,00zł

9. BENEFICJENCI I REALIZATORZY PROGRAMU.

Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin w szczególności:

- dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka,
- rodzin pomocowych,
- rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej,
- usamodzielnianych wychowanków oraz opiekunów usamodzielnienia,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych lub rodzinnych domów dziecka,
- kierownictwa i kadry placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Partnerami w realizacji założeń programu są:

- PCPR w Wejherowie – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej będący jednocześnie koordynatorem programu,
- rodziny zastępcze,
- rodziny pomocowe,
- placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- Policja,
- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej
- sąd,
- kuratorzy,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- placówki oświatowe.

10. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.

W okresie obowiązywania, program będzie analizowany w procesie monitoringu, którego istotą będzie badanie i analizowanie jego realizacji. Monitoring programu odbywać się będzie poprzez:

1. ocenę stopnia realizacji Programu na podstawie osiągniętych wskaźników,
2. ocenę nowych wyzwań i zagrożeń,
3. uaktualnianie programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne,
4. coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami.

Ewaluacji podlegają standard i dostępność usług oraz stopień i realizacja celów w oparciu o wyznaczone wskaźniki.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym Programie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie będące koordynatorem Programu, będzie raportowało rokrocznie działania wraz ze sprawozdaniem z realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 podczas przedstawiania Radzie Powiatu Wejherowskiego corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

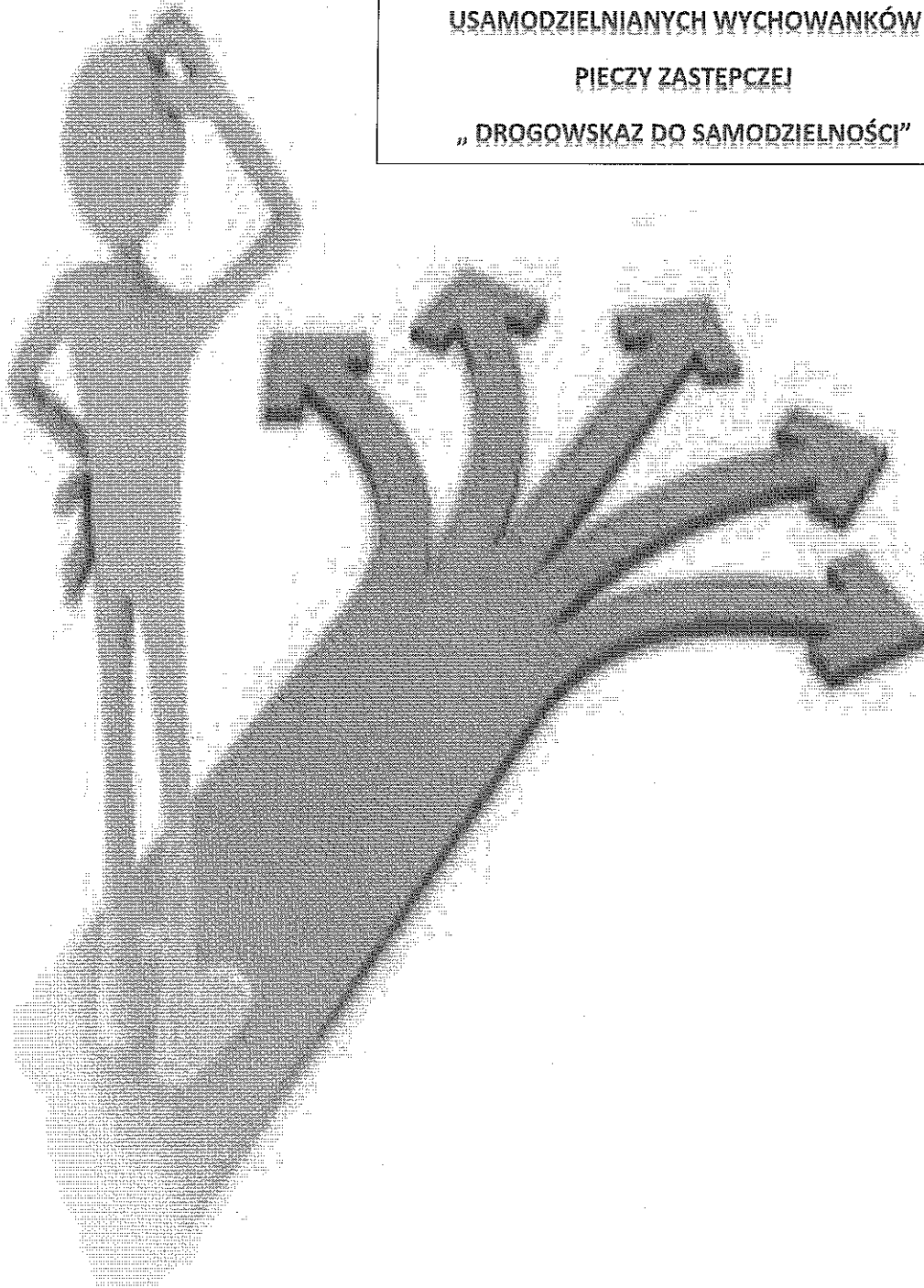
11. WYKAZ TABEL I WYKRESÓW

WYKAZ TABEL:	STR.
Tabela 1. Harmonogram pracy zespołu.....	4
Tabela 2. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i liczba dzieci w tych rodzinach.....	6
Tabela 3. Liczba asystentów rodziny, pracowników socjalnych i specjalistów zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej.....	8
Tabela 4. Liczba rodzin z podziałem na gminy wymagających wsparcia asystenta rodziny.....	11
Tabela 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba dzieci w tych rodzinach do 10 r.ż. i powyżej w latach 2015-2017 (I połowa roku).....	12
Tabela 6. Zadania z ustawy realizowane przez ośrodki pomocy społecznej.....	13
Tabela 7. Wykaz Gmin powiatu wejherowskiego z Programem wsparcia rodziny.....	14
Tabela 8. Liczba rodzin z nadzorem kuratora sądowego z podziałem na gminy powiatu wejherowskiego.....	15
Tabela 9. Liczba rodzin zastępczych w latach 2015-2017.....	17
Tabela 10. Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej..	20
Tabela 11. Liczba i rodzaj udzielonych porad i konsultacji specjalistycznych.....	21
Tabela 12. Wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych.....	23
Tabela 13. Koszty pieczy zastępczej.....	24
Tabela 14. Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie wejherowskim.....	38
Tabela 15. Plan finansowy realizacji Programu w roku 2018.....	39

WYKAZ WYKRESÓW:	STR.
Wykres 1. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i liczba dzieci w tych rodzinach.....	7
Wykres 2. Liczba asystentów rodziny, pracowników socjalnych i specjalistów w powiecie wejherowskim.....	9
Wykres 3 . Liczba asystentów rodziny w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej.....	9
Wykres 4. Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej.....	10
Wykres 5. Liczba zatrudnionych specjalistów ogółem w ośrodkach pomocy społecznej.....	10
Wykres 6. Liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny.....	11
Wykres 7. Liczba dzieci do 10 r.ż. w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny.....	12
Wykres 8. Liczba rodzin z nadzorem kuratora sądowego.....	16
Wykres 9. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w tych rodzinach.....	18
Wykres 10. Rodziny objęte wsparciem koordynatora i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.....	20
Wykres 11. Liczba porad specjalistycznych.....	21

Załącznik do Powiatowego Programu
Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020

**POWIATOWY PROGRAM DLA
USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW
PIECZY ZASTĘPCZEJ
„DROGOWSKAZ DO SAMODZIELNOŚCI”**

1. Wprowadzenie:

Usamodzielnianie wychowanka placówki opiekuńczo-wychowawczej czy rodziny zastępczej to proces, wymagający odpowiedniego przygotowania samego wychowanka, służb i zaplecza społecznego usamodzielnianego, ścisłej współpracy interdyscyplinarnej wszystkich elementów systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Proces usamodzielniania powinien zacząć się już w chwili, gdy wychowanek trafia do instytucjonalnej lub rodzinnej formy pieczy zastępczej. Pozyskane kompetencje społeczne, w które wyposażany jest wychowanek w procesie socjalizacji, powinny dawać podwaliny do samodzielnego funkcjonowania, poza systemem pomocy społecznej lub przy jej niezbędnym ale ograniczonym wsparciu.

Dotychczasowe doświadczenia pozwalają stwierdzić, że młodzież opuszczająca pieczę zastępczą, nie jest przygotowana na samodzielne kierowanie swoim życiem, często nie posiada kompetencji pozwalających im na sprawne funkcjonowanie w życiu społecznym. Nie potrafi swobodnie poruszać się po rynku edukacyjnym, zawodowym, wykazuje lęk przed instytucjami publicznymi bowiem nie posiada wiedzy na temat ich uprawnień i działalności. Oprócz niedostatków społecznych, usamodzielniani wychowankowie często charakteryzują się brakiem wiary w swoje możliwości, odpowiedzialności za siebie i swoje życie oraz poczuciem że są kreatorami swojego dalszego losu. Zatem konieczne jest wzmocnienie systemu wspierania wychowanków w procesie usamodzielniania poprzez kształtowanie tych sfer ich rozwoju. Proces ten jednak wymaga systematycznego i interdyscyplinarnego oddziaływania.

Dlatego też intensyfikacja oddziaływań w procesie usamodzielniania następować będzie na dwa lata przed uzyskaniem przez wychowanka pełnoletności i podjęciu przez niego decyzji o opuszczeniu pieczy zastępczej.

W procesie usamodzielniania oprócz samego wychowanka będą brać udział instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej we współpracy z lokalnymi instytucjami rynku pracy, zabezpieczenia socjalnego, instytucji publicznych.

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie usamodzielniających się wychowanków znajdują odzwierciedlenie w „Powiatowym Programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020” i stanowią jednolity system wsparcia do wykorzystania przez wszystkie placówki opiekuńczo – wychowawcze, dla których organem prowadzącym jest Powiat oraz dla placówek dotowanych przez Powiat oraz różnych form rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Proces usamodzielnienia na podstawie ustawy.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu

1) przyznaje się pomoc na:

- a) kontynuowanie nauki** – (Wniosek o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej),
- b) usamodzielnienie** – (Wniosek o przyznanie pomocy na usamodzielnienie osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej),
- c) zagospodarowanie** – (Wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej).

2) udziela się pomocy w uzyskaniu:

- a) odpowiednich warunków mieszkaniowych** – (Wniosek o przyznanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej),
- b) zatrudnienia** – (Wniosek o przyznanie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej).

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie

jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- ✦ 3 lat** — w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;

- ✦ **roku** — w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:

- zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia,
- sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- w szkole;
- w zakładzie kształcenia nauczycieli;
- w uczelni;
- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc na kontynuację nauki przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia.

Pomoc przysługuje w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego i wynosi zgodnie z Uchwałą Rady Powiatu Wejherowskiego 600 zł miesięcznie.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną — nie mniej niż 3300 zł,
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę

opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:

- **nie mniej niż 6600 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
- **nie mniej niż 3300 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
- **nie mniej niż 1650 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w wysokości **nie niższej niż 1500 zł**, a w przypadku *osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności* w wysokości **nie niższej niż 3000 zł**. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Przyznania pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie lub na zagospodarowanie można odmówić w przypadku, gdy:

- istnieje uzasadnione przypuszczenie, że pomoc zostanie wykorzystana niezgodnie z celem, na jaki zostanie przyznana;
- osoba usamodzielniana przed osiągnięciem pełnoletności opuściła samowolnie pieczę zastępczą;
- osoba usamodzielniana porzuciła naukę umożliwiającą jej przygotowanie zawodowe i nie podejmuje zatrudnienia;
- stosunek pracy z osobą usamodzielnianą został rozwiązany bez wypowiedzenia z winy pracownika;
- osoba usamodzielniana bez uzasadnionej przyczyny uchyla się od podjęcia proponowanego jej zatrudnienia;
- osoba usamodzielniana została skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

3. Cel główny i założenia Programu.

3.1 Celem głównym Programu jest przygotowanie wychowanków pieczy zastępczej do samodzielnego życia.

3.2 Proces usamodzielnienia przed opuszczeniem pieczy zastępczej:

Działania w zakresie usamodzielniania się wychowanków przed opuszczeniem przez nich pieczy zastępczej będą skoordynowane i dotyczą wychowanków, placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzin zastępczych.

3.3 Beneficjenci programu:

1. Wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, którzy ukończyli 16 i 17 rok życia, którzy przeszli rekrutację.
2. Opiekunowie usamodzielnienia.

3.4 Zadania przewidziane do realizacji przez osoby i instytucje.

I. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie

1. Udzielanie świadczeń finansowych przewidzianych ustawą o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie,
2. Udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnieniu,
3. Koordynowanie interdyscyplinarnego i międzyinstytucjonalnego systemu wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków,
4. Organizacja szkoleń i warsztatów dla usamodzielnianych wychowanków
 - 1) Wychowankowie w wieku 16-17 lat
 - a. Warsztaty kształtujące wzrost rozwoju osobistego w zakresie:
 - uzyskania spójnego obrazu samego siebie i świadomości swoich słabych oraz silnych stron, nastawienie na sukces,
 - budowania bliskich relacji,
 - znaczenia uczuć w życiu człowieka,
 - tworzenia obrazu przyszłej rodziny, planowania rodziny,
 - treningu umiejętności gospodarowania i zarządzania budżetem domowym,
 - stawiania celów,
 - nauki podstawowych zasad dbania o estetykę i porządek.
 - 2) wychowankowie w wieku 17-18 lat
 - a. warsztaty w zakresie:
 - aktywizacji zawodowej,
 - autoprezentacji, wizażu,
 - profilaktyki uzależnień,
 - kontaktów z instytucjami użyteczności publicznej, nauki wypełniania druków urzędowych; warsztaty z udziałem instytucji użyteczności publicznej w tym z Powiatowym Urzędem Pracy, Miejskim Ośrodkiem

Pomocy Społecznej, urzędami gmin, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, organizacjami pozarządowymi.

- praw i obowiązków usamodzielnianych wychowanków
- budowania Indywidualnego Programu Usamodzielnienia.

b. Grupy wsparcia

5. Wsparcie metodyczne dla opiekunów usamodzielnienia,
 - 1) Szkolenia i warsztaty dla opiekunów usamodzielnienia w zakresie:
 - a. Praw i obowiązków opiekunów usamodzielnienia,
 - b. Praw i obowiązków usamodzielnianych wychowanków,
 - c. Budowanie indywidualnego programu usamodzielnienia
 - d. Grupy samopomocowe
6. Udostępnianie poradnika dla osób usamodzielnianych „Świadoma samodzielność”.
7. Udostępnianie informatora dla opiekunów usamodzielnienia „Patron samodzielności”.
8. Tworzenie systemu wsparcia socjalnego (tworzenie mieszkań chronionych lub treningowych)
9. Monitoring sytuacji usamodzielnianego wychowanka oraz monitorowanie sytuacji wychowanka po opuszczeniu pieczy zastępczej.

II. Placówki opiekuńczo –wychowawcze, PCPR

1. Prowadzenie zespołów ds. usamodzielniania,
2. Prowadzenie szkoleń i warsztatów dla usamodzielnianych wychowanków,
3. Współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami na rzecz usamodzielnianych wychowanków,

III. Opiekunowie usamodzielnienia

1. Opracowanie wspólnie z osobą usamodzielniającą się indywidualnego programu usamodzielnienia,
Wsparcie wychowanka w realizacji IPU
2. Nadzór nad realizacją postanowień planów usamodzielnienia,
3. Ocena indywidualnego programu usamodzielnienia oraz jego modyfikowanie,
4. Współpraca z rodziną osoby usamodzielniającej się oraz ze środowiskiem lokalnym, zwłaszcza ze szkołą i gminą,

IV. Wychowankowie w procesie usamodzielnienia

1. Wskazanie opiekuna usamodzielnienia i pisemnej zgody na sprawowanie funkcji opiekuna tej osoby na rok przed osiągnięciem pełnoletności,
2. Przygotowanie wraz z opiekunem usamodzielnienia i pracownikiem placówki lub PCPR programu usamodzielnienia, i złożenie IPU w PCPR minimum na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności,
3. Realizacja indywidualnego programu usamodzielnienia, zgodnie z jego założeniami,
4. Wnoszenie zmian do programu usamodzielnienia celem ich zatwierdzenia przez dyrektora PCPR,

5. Uczestnictwo w programach, warsztatach kierowanych do młodzieży mających na celu uzyskanie dodatkowych kwalifikacji i kompetencji,
6. Kontakt i stała współpracy z opiekunem usamodzielnienia i pracownikiem socjalnym Centrum,
7. Składanie pisemnych wniosków o udzielenie pomocy finansowej, o której mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz informowanie o każdej zmianie sytuacji osobistej i majątkowej mającej wpływ na prawo do tych świadczeń,
8. Informowanie PCPR o wszelkich zmianach mających wpływ na wypłatę świadczeń.

3.5 Zakładane efekty programu

1. Wzrost rozwoju osobistego wychowanków,
2. Podniesienie świadomości społecznej wychowanków,
3. Zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za proces usamodzielniania u opiekunów i wychowanków,
4. Zwiększenie efektywności Indywidualnych Programów Usamodzielnień wychowanków,
5. Nabycie umiejętności związanych z prowadzeniem samodzielnego życia i odpowiedzialności za podejmowanie decyzji w dorosłym życiu.

3.6 Finansowanie programu

1. Środki Powiatu Wejherowskiego i PCPR,
2. Środki Unii Europejskiej,
3. Środki zewnętrzne – dotacje celowe.